

Това ръководство е актуален документ. Можете да ни помогнете да го подобрим, като отговорите на тази кратка [анкета за обратна връзка](#)

EUROPEAN UNION

EU
MISSIONS

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

Ангажираност на заинтересованите страни и гражданите в адаптацията към климата: Наръчник "Направи си сам"

Наръчник "Направи си сам" за мобилизиране и ангажиране на заинтересованите страни и гражданите в планирането и изпълнението на адаптацията към изменението на климата

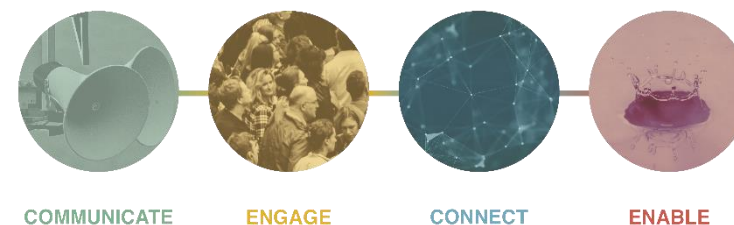
Въведение

Как можете да подобрите планирането си за адаптация към изменението на климата с помощта на стратегии за ангажиране на заинтересованите страни¹ и мобилизиране на гражданите? Как можете да си осигурите тяхното бъдещо одобрение, за да гарантирате дългосрочни и ефективни мерки за адаптация? Ако тези въпроси са сред актуалните ви притеснения, не сте сами. Повечето регионални и местни власти се стремят да се справят с тези предизвикателства и за това има основателна причина: заинтересованите страни и гражданите са гръбнакът на успешното планиране и прилагане на адаптацията.

Без значение колко обмислен, научно обоснован и базиран на данни е вашият план за адаптация към изменението на климата, ако той не бъде приет и подкрепен от заинтересованите страни и гражданите, той няма да достигне пълния си потенциал както при разработването, така и при изпълнението си.

Цели и обхват

Настоящото ръководство е предназначено за регионалните и местните власти и е изготвено в рамките на Платформата на ЕС за изпълнение на мисията за адаптация към изменението на климата (MIP4Adapt). Наръчникът ще ви насочи как да ангажирате заинтересованите страни и гражданите през шестте основни стъпки на процеса на

¹ Заинтересована страна е всяко лице или група, която оказва влияние или е повлияна от вашия план за адаптация към изменението на климата. На практика това означава всеки, който може да бъде засегнат от предизвикателствата и възможностите, породени от изменението на климата, и участниците, които имат капацитет да изпълняват съответните действия.

планиране на адаптацията към изменението на климата, описани в [Регионалния инструмент за подкрепа на адаптацията \(РИПА или оригинална абревиатура - RAST\)](#).

В него са представени изпитани инструменти и методи, които могат да ви помогнат да приложите подход, включващ цялото общество, който не оставя никого настрана. Ръководството е концептуално подкрепено от четири елемента: **комуникация, ангажиране, свързване и възможност за действие**.

Подходът ги разглежда като взаимосвързани елементи за мобилизиране на заинтересованите страни и гражданите и за насърчване на колективното разбиране, ангажираност и действия (за повече подробности вж. каре 1).

Каре 1: КОМУНИКАЦИЯ-ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ-СВЪРЗВАНЕ-СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ

Ключови елементи за успех за ефективно и съвместно мобилизиране и ангажиране на заинтересованите страни и гражданите:

- КОМУНИКАЦИЯ с широк кръг от заинтересовани страни и граждани, които може да са претоварени от обема на информацията, която получават редовно.
- ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ с широк кръг от организации и лица.
- СВЪРЗВАНЕ на заинтересованите страни и гражданите с лицата, вземащи решения, по начин, който улеснява обсъждането на политики и мерки.
- СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ за заинтересованите страни и гражданите да **ДЕЙСТВУВАТ** колективно и индивидуално.

Защо е необходимо да ангажирате и мобилизирате заинтересованите страни и гражданите?

Съществуват солидни доказателства, че участието на обществеността може да доведе до по-амбициозно и трансформиращо планиране и изпълнение на мерките, свързани с изменението на климата ^(Ref1).

Като регионален или местен орган на властта можете да изиграете важна роля в изграждането или повишаването на осведомеността и разбирането на заинтересованите страни и гражданите за уязвимостта, рисковете и възможностите, свързани с климата. Също можете да подсилите тяхната ангажираност по отношение на практиките за справяне с изменението на климата. Това от своя страна може да улесни изпълнението на мисията, и да вдъхнови промяна в поведението.

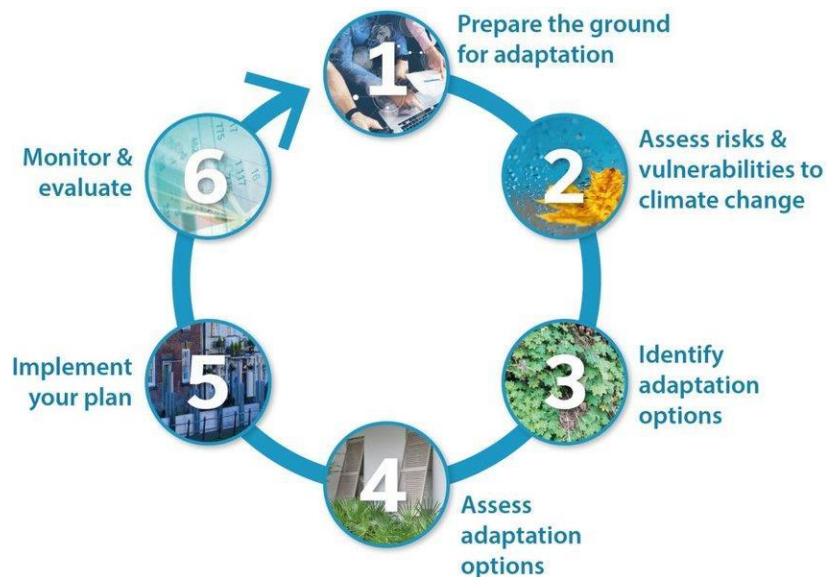
Като ангажирате заинтересованите страни и гражданите, можете да гарантирате, че плановете ви за адаптация към изменението на климата са:

- **Съгласувани:** Макар да се знае много за чувствителността на човешките и природните системи към промените в климата, заинтересованите страни и гражданите могат да предоставят контекст за местното разбиране, знания и опит по темата. Освен това те могат най-добре да преценят капацитета си за адаптиране; способността си да се приспособяват към потенциални щети, да се възползват от възможностите или да реагират на последиците от изменението на климата. Много от заинтересованите страни вероятно ще бъдат отговорни и за изпълнението на действията, произтичащи от плана за адаптация, така че те вероятно ще бъдат запознати с оперативните въпроси и разгръщането на плана.
- **Надеждни:** Важно е планът ви за адаптация към изменението на климата да обхваща информацията, идваща от заинтересованите страни и гражданите, а не само тази, която се дава от отговорните за изпълнението му органи и лица. Така той ще отразява всички приложими гледни точки и ще бъде приет за надежден, последователен и ще печели доверието на участниците.
- **Легитимни:** Чрез осигуряване на възможност за принос и валидиране на вашия план за адаптация към изменението на климата от заинтересованите страни и гражданите, е по-вероятно той да бъде възприет като честен, балансиран и справедлив от всички, като по този начин подсилвате гаранциите за неговото изпълнение.
- **Съвместни:** Съвместното разработване на вашия план със заинтересованите страни и гражданите ще насърчи всички да участват в изпълнението му.
- **Разбрани:** Участието на заинтересованите страни и гражданите във всеки етап от цикъла на планиране на адаптацията (например в определянето на уязвимостта и рисковете, свързани с климата; идентифицирането и приоритизирането на варианти за адаптация и разработването на планове за изпълнение) ще означава, че целите на плана, проблемите, върху които той се фокусира, и начините за тяхното решаване ще бъдат известни на по-широк кръг от хора, разпознати и следователно разбрани.

Кога и как да включите и мобилизирате заинтересованите страни и гражданите в планирането на адаптацията?

Настоящото ръководство ще ви помогне да прецените кога и как най-ефективно и ефикасно да мобилизирате и ангажирате заинтересованите страни и гражданите в цикъла на планиране на адаптацията към климата. В него се разглежда поетапните стъпки, описани в RAST, и се обясняват конкретни действия и инструменти, които можете да използвате на всеки етап.

Ангажирането на заинтересованите страни и гражданите може да спомогне за намаляване на конфликтите, изграждане на доверие, подкрепа за приемането на взетите решения, изграждане на колективен обществен мандат за стратегии и планове за адаптиране към климата и улесняване на

колективното разбиране. Тогава е по-вероятно заинтересованите страни и гражданите да подкрепят целите за адаптация и изпълнението на съответните действия.

В следващата таблица са обобщени основните стъпки в цикъла на планиране на адаптацията, в които има ясна възможност да се потърси приносът и/или потвърдението на заинтересованите страни, както и да се проведат консултации с гражданите или да се подкрепи тяхната мобилизация и промяна в поведението.

Прави се разграничение между заинтересованите страни, които могат да участват в конкретни секторни или междусекторни дейности, и гражданите, към които могат да бъдат насочени по-обща подходи.

Таблица 1: Примери за дейности с участие за всеки етап от цикъла RAST

Цикъл на планиране на адаптацията	Примери за действия по отношение на заинтересованите страни	Примери за действия по отношение на гражданите
Стъпка 1 - подготовка на основата за адаптация	<ul style="list-style-type: none"> Разработване на стратегия за устойчива ангажираност Изграждане на общност за адаптиране на мисията, която да бъде консултирана и/или включена във всички следващи стъпки (с особен акцент върху изпълнението). 	<ul style="list-style-type: none"> Адаптиране на комуникационната стратегия Проучване на интересите/нагласите на гражданите Създаване на граждански съвет, в който да се провеждат консултации и/или която да участва във всички следващи етапи (с особен акцент върху изпълнението).
Стъпка 2 - оценка на рисковете и уязвимостта към изменението на климата	<ul style="list-style-type: none"> Идентифициране и приоритизиране или валидиране на уязвимостите и рисковете, свързани с климата, чрез тематични/секторни фокус групи или семинари, или идентифициране на всякакви междусекторни уязвимости и рискове, свързани с климата, в рамките на теми/сектори 	<ul style="list-style-type: none"> Процеси на обсъждане за идентифициране на рискове и слаби страни на уязвимите групи Насочване на комуникационните дейности към изграждане на осведоменост и разбиране на гражданите относно

	чрез провеждане на междутематични/междусекторни семинари	уязвимостта и рисковете, свързани с климата (напр. информационна кампания).
Стъпка 3 - определяне на възможностите за адаптиране	<ul style="list-style-type: none"> Идентифициране и валидиране на варианти за адаптация чрез тематични/секторни фокус групи или семинари или идентифициране на междусекторни действия за адаптация чрез междутематични/междусекторни семинари 	<ul style="list-style-type: none"> Консултиране с гражданите относно значимостта, надеждността и легитимността на вариантите за адаптиране и тяхната готовност да ги подкрепят.
Стъпка 4 - оценка на възможностите за адаптиране	<ul style="list-style-type: none"> Фасилитиране на тематични/секторни фокус групи или семинари за прилагане на договорените критерии за приоритизиране на вариантите за адаптация или тематични/междусекторни семинари за потвърждаване на приоритизираните варианти за адаптация 	<ul style="list-style-type: none"> Консултиране с гражданите относно приоритизирането на вариантите за адаптация (например чрез проучвания сред гражданите).
Стъпка 5 - изпълнение на плана	<ul style="list-style-type: none"> Разработване на благоприятна среда (напр. насоки, стимули и подкрепа), която насърчава изпълнението от страна на заинтересованите страни. 	<ul style="list-style-type: none"> Ангажиране на гражданите с цел събиране на информация за разработването на благоприятна среда за изпълнение на действия за адаптация Насочване на комуникационните дейности към вдъхновяване на поведенчески промени, които водят до по-голяма устойчивост
Стъпка 6 - наблюдение и оценка	<ul style="list-style-type: none"> Включване на заинтересованите страни в отчитането на напредъка по изпълняваните действия (включително от тях самите) 	<ul style="list-style-type: none"> Създаване на програми за гражданска наука за наблюдение на резултатите и последиците, свързани с действията за адаптация

Стъпка 1: Подготовка на основата за адаптиране

Независимо дали се подготвяте да стартирате плана си за адаптация към изменението на климата или вече сте напреднали в цикъла на адаптация, определянето и разбирането на това кои заинтересовани страни и граждани могат да допринесат и по какъв начин, е изключително полезно.

Но как? И откъде да започнем? В този раздел е описано как да разработите **стратегия за мобилизиране и ангажиране** във всеки следващ етап от цикъла на планиране на адаптацията. Препоръчваме ви да започнете с очертаване на обща стратегия. Тя ще бъде разработена по-подробно, когато

започнете планиране на адаптацията стъпка по стъпка, т.е. като се учите докато напредвате по стъпките от RAST и управлявате очакванията на заинтересованите страни и гражданите спрямо развитието на плана.

Как да разработите стратегия за мобилизация и ангажираност

Вашата **стратегия за мобилизация и ангажираност** може да бъде съобразена с местния контекст, като даде отговор на следните ключови въпроси:

- **ЗАЩО искате да се ангажирате със заинтересованите страни и гражданите?** напр. как очаквате тяхната ангажираност и активно участие да подобрят резултатите от конкретните етапи на цикъла на планиране на адаптацията?
- **Кого трябва да привлечете от** публичния, частния и доброволческия сектор, за да:
 - си набавите важни и надеждни данни от всички ключови участници със съответните знания и опит от секторите или областите, които ще бъдат обект на вашия план за адаптация към изменението на климата;
 - се уверите, че в разработването на плана са участвали, доколкото е възможно, всички ключови заинтересовани страни, които могат да бъдат засегнати от него;
 - осигурите разбиране и обвързаност у тези, които ще отговарят за изпълнението на плана.

При извършването на този анализ на заинтересованите страни ще бъде полезно да се разгледат нуждите на заинтересованите страни и съществуващите взаимоотношения между тях. Можете да намерите някои насоки за планиране на участието на заинтересованите страни в [Climate-ADAPT](#). Можете също така да се възползвате от други вече съществуващи процеси за участие, като активирате потенциални синергии с други подобни дейности.

Ръководството на RESIN за ангажиране на заинтересованите страни разделя анализа на заинтересованите страни на три етапа:

- i) Идентифициране на заинтересованите страни (чрез картографиране на заинтересованите страни - [вж. описанието в приложението](#))
- ii) Категоризиране на заинтересованите страни (например чрез използване на [матрица за влияние и интереси](#)); и
- iii) Анализ на взаимоотношенията между заинтересованите страни (вж. [уводните насоки за анализ на социалните мрежи](#)).

Анализиране на степента на интерес и влияние на различните заинтересовани страни може да ви позволи да определите тези, които би било полезно да включите изцяло в разработването на вашата стратегия (например, които могат да участват в предаване на информация на и от останалата част от населението), или тези, които трябва само да информирате.

- **КАКВО ще се изисква от заинтересованите страни и гражданите** (напр. какво е [очакваното ниво на участие](#)), за да помогнат за идентифицирането и приоритизирането на климатичните уязвимости, рискове и възможности за адаптация, и **КАКВО ще получат в замяна?** Това е важно, тъй като правилното **управление на очакванията** на участващите заинтересовани страни и граждани (т.е. по отношение на техните цели, роли и нужди) е от решаващо значение за успеха на процеса по участие.

За да постигнете дългосрочно въздействие, вашата стратегия за мобилизация и ангажираност трябва да бъде устойчива във времето и да се основава на ясно структуриран процес по участие. Обмислянето на този въпрос ще ви помогне също така да спестите ресурси и да създадете истинско усещане за общност. Можете да определите кои аспекти могат да представляват интерес за вашите заинтересовани страни и граждани, накратко, какво ще получат те в замяна на своето участие. Това не само ще ви помогне да прецизирате стратегията си, но и ще ви позволи да управлявате очакванията на участващите страни.

- Какви са **необходимите ресурси** и каква е **очакваната продължителност** на всеки процес на участие (**КОЛКО И ЗА КАКВО**)?

В идеалния случай, стратегията за мобилизиране и ангажиране трябва да се основава на **пътна карта на дейностите за участие**, обхващаща целият цикъл на RAST, и да бъде допълнително детайлизирана за конкретния етап, с който се занимавате. Тази пътна карта трябва да бъде ясно комуникирана към вашите заинтересовани страни и граждани.

Съществуват много популярни и добре изпитани инструменти и техники за участие, както и по-иновативни подходи, които можете да използвате в дейностите си по мобилизиране и ангажиране. Подборът на методите ще зависи от конкретните ви цели (вж. [Таблица 1](#)) и насоченост (напр. обмен на информация, съвместен анализ, взаимно обучение, колективно вземане на решения или допълнително включване на заинтересованите страни). Професионални насоки относно проектирането и изпълнението на пътната карта с участието на заинтересованите страни могат да бъдат полезни, за да ви подпомогнат да повишите ефективността на процеса.

Допълнителен въпрос, който трябва да бъде разгледан, е **как най-добре да напаснете комуникационната си стратегия** към дейностите си за мобилизация и ангажираност. Възможно е да разполагате с експерти по комуникации в екипа си, които могат да подготвят солидна комуникационна стратегия (т.е. да определят посланията, аудиториите и каналите за комуникация). Това е от ключово значение за подпомагане на разработването,

изпълнението и мониторинга на вашия план за адаптация към изменението на климата, като по този начин се гарантира съответствието на вашата комуникация със стратегията за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите. Въпреки това, ще трябва да вземете предвид някои специфични [характеристики на комуникацията, свързана с изменението на климата](#), напр. свързване с това, което е важно за вашата аудитория, разказ на завладяваща история, или използване на ефективна визуална комуникация.

Подпомагане на мобилизирането и ангажирането на вашите заинтересовани страни

[Общността за обмен на практики \(ООП\)](#) е добър пример за утвърдена форма на социални организации, които могат да играят основна роля за повишаване на степента на участие на заинтересованите страни в изпълнението на вашия план за адаптация. ООП, които са фокусирани върху адаптацията към изменението на климата, е организирана група от хора, които споделят общи интереси и искат да координират усилията си за постигане на общи цели, свързани с климатичната устойчивост. Можете да изградите собствена ООП, за да създадете онлайн пространство за взаимно обучение с фокус върху споделянето на добри практики и подпомагане на изпълнението и приемането на възможностите за адаптация. [Наръчникът за ООП на Споделения Изследователски Център \(СИЦ\) на ЕС](#) предоставя подробни насоки за това как да управлявате ООП, като правилно отчитате най-важните фактори, които позволяват на тези общности да процъфтяват. MIP4Adapt има своя собствена ООП, която помага на всички участници да обменят идеи, да се учат и да създават контакти в конкретни области от общ интерес.

Подпомагане на мобилизирането и ангажирането на вашите граждани

Процеси по обсъждане могат да ви помогнат да насърчите структуриран диалог или разговор между участниците в политиката и гражданите, и да включите в дискусиата тези, които не винаги разбират информацията за изменението на климата, тези, които са скептични по отношение на възможните решения, или тези, които са загрижени, че ще бъдат засегнати от изменението на климата. Нещо повече, тези процеси могат да помогнат за предоставяне на персонализирана подкрепа на местно ниво, за да се идентифицират конкретните нужди на най-уязвимите групи, като по този начин се допринесе за [справедлива устойчивост](#). Като пример могат да се посочат [гражданските съвети по въпросите за климата](#), които да ангажират представители на граждански групи от различни възраст, пол и социално-икономически аспекти, за да се запознаят, обсъдят и направят препоръки по приоритетите, свързани с климата. Тези препоръки могат да помогнат на лицата, вземащи решения, и на други заинтересовани страни да разберат по-добре как гражданите възприемат основните предизвикателства и необходимите действия за изграждане на климатична устойчивост.

Добри практики в гражданските съвети за климата: Започвайки с [Граждански съвет на Ирландия](#) през 2016 г., все повече европейски граждански съвети по въпросите за климата дават ясни примери за това как група произволно избрани граждани могат да се учат, да водят диалог, да обсъждат и да дават ясни препоръки и потенциални решения за справяне със сложните предизвикателства при изменението на климата (налични са доклади, в които се излагат препоръките, произтичащи от дискуссионните процеси в [Ирландия](#), [Франция](#), [Обединеното кралство](#) и [Испания](#)). Тези препоръки са отправени към националните парламенти, за да послужат като основа за потенциални политически реформи: например в Ирландия те завършиха с план за действие в областта на климата, а във Франция - с предложение за конституционна реформа, която да гарантира, че държавата ще действа в областта на изменението на климата. Няколко други граждански съвети за действия в областта на климата бяха проведени в [Европа на регионално и местно равнище](#), като първият в света постоянен граждански съвет за климата ще функционира в Брюксел от 3 февруари 2023 г. нататък.

Тези съвети осигуряват рамка, в която гражданите могат да обсъждат и да изготвят всеобхватни, справедливи и широко подкрепени препоръки, които могат да направляват промените в политиката. Що се отнася до наличните ресурси, [Европейската Мрежа За Познание за Съвети по Въпросите за Климата](#) е изготвила подробни [насоки по](#) различни аспекти, свързани с проектирането и подготовката, изпълнението и оценката на съветите по въпросите за климата. Освен това [проектът "Граждански съвети за климата"](#) предоставя ясни насоки и предложения относно трите етапа на провеждане на съветите за климата (т.е. подготовка, провеждане и последващи политически действия). Те се основават на опита и поуките, извлечени от успешните национални съвети за климата в цяла Европа (вж. карето вляво).

Стъпки 2, 3 и 4: Идентифициране и оценка на уязвимостта и рисковете, свързани с климата, и на възможностите за адаптация

Можете да се опитате да се консултирате с ключови заинтересовани страни и граждани, за да се възползвате от техните знания и опит, за да:

- Утвърдите и допълните първоначалния преглед на основните **елементи, включени в процесите на оценка на уязвимостта и риска**, т.е. чувствителност, капацитет за адаптация (организационен капацитет и технически, финансов и екосистемен капацитет) и излагане на климатични опасности - вж. определенията в [RAST](#).
- Идентифицирате и дадете оценка на **най-подходящите варианти за справяне с произтичащите от промените в климата уязвимости, рискове и възможности**.
- Подобрите колективното си разбиране за своите мотиви, основни убеждения, опасения, чувства и ценности във връзка с изменението на климата.

В дейностите с участие могат да се използват **фокус групи** и **семинари за заинтересованите страни** като основни дейности за валидиране и получаване на информация за идентифициране и приоритизиране на климатичните уязвимости, рискове и/или варианти за адаптация. Те могат да бъдат организирани като дейности, специфични за дадена тема или сектор, или като междутематични или междусекторни дейности, т.е. когато се стремят да насърчат идентифицирането на синергии и съгласуването на компромиси, и разрешаването на конфликти между теми или сектори.

Както фокус групите, така и семинарите за заинтересованите страни ви позволяват да събирате качествени данни и задълбочена информация за възприятията на хората и могат да бъдат много ценни за разбиране на опасенията, мотивацията и убежденията, както индивидуално, така и колективно изградени. Решаващите моменти са да се гарантира, че дискусиата се ръководи с ясна цел, че участниците имат отношение към обсъжданите теми и че дейностите се провеждат по начин, който насърчава откритата и честна комуникация.

Съществуват множество добре доказани методи и инструменти за участие (вж. напр. [ръководството за MSP](#)), които могат да се използват от фокус групи или по време на работилници със заинтересовани страни, които да улеснят валидирането или допълването на оценките на уязвимостта и риска.

Примери за методи на ангажиране:

- За диагностициране и определяне на цели и предизвикателства, както и за установяване на обща основа: Инструмент за [Развиване на споделена визия](#), подходът [Петогълен проблем](#), [картографиране на участие](#), [учебни кръгове](#) и [когнитивно картографиране](#).
- За обмен на знания, социално обучение и съвместно създаване на нови идеи: [World Café](#), [Fish Bowl](#), ролеви игри и [Pro Action Café](#).
- За подпомагане вземането на решения и постигането на консенсус (т.е. ангажимент за предприемане на действия): [ненасилствена комуникация](#), [открити форуми](#), [кръгли маси](#), [регенеративни диалози](#) и [анализ с участието на всички заинтересовани страни](#).

Нито един инструмент или метод не е приложим за всички различни ситуации и цели. Ето защо, ако вътрешно не разполагате с необходимия експертен опит, трябва да потърсите професионално ръководство за проектирането и подпомагането на тези дейности, за да си осигурите шансове за пълноценно постигане на планираните цели.

За да помогнете за създаването на благоприятна среда, може да се наложи да разберете по-добре нуждите, мотивацията, опасенията и убежденията на хората относно изменението на климата и от какво би се ръководило адаптивното им поведение. Можете да научите повече за ценностите на вашите заинтересовани страни и граждани чрез проучвания и въпросници, анализ на социалните мрежи или техники за картографиране на резултатите и да използвате тази информация, за да предизвикате ангажираност и действие. [Проучванията сред гражданите](#) (вж. напр. [проучването на Евробарометър](#) от ЕК) са особено полезни за събиране на обратна връзка, за повишаване на осведомеността сред хората и общностите и за ангажиране на гражданите по редица идентифицирани въпроси. Освен това тези проучвания насърчават прозрачността и отчетността, като събират мненията на гражданите, за да могат те да бъдат включени в процеса на вземане на решения. Можете да използвате данните, събрани от проучванията на гражданите, за да идентифицирате областите за подобрене при изготвянето на вашия план за адаптация, да вземате основани на данни решения относно политиките и програмите и да оценявате степента на съгласие по обсъжданата тема. Могат да бъдат създадени специфични проучвания сред гражданите, например за информиране и/или валидиране на идентифицирането и приоритизирането на климатичните уязвимости, рискове и варианти за адаптация. Тази дейност може също така да подпомогне развитието на благоприятна среда за прилагане на избраните варианти за адаптация.

Стъпка 5: Изпълнение на плана

След като сте установили връзка със заинтересованите страни, комуникирали и ангажирали гражданите в предходните етапи от разработването на вашия план за адаптация, неговата значимост, надеждност и легитимност могат да бъдат допълнително засилени чрез:

- Разработване на устойчиви планове за изпълнение на избраните действия за адаптиране;
- Идентифициране на съответните източници за финансиране;
- Разработване на планове за изпълнение на политиката.

Процесите по обсъждане са от особено значение за създаването на благоприятна среда за прилагане на избраните варианти за адаптация. С други думи, свързвайки се със заинтересованите страни и гражданите чрез засилване на социалните им отношения, изграждане на местен социален капитал, който се корени в колективния дух на хората, като "социални същества", свързани с други хора, вие можете да използвате знанията и опита им като лостов механизъм за изпълнение на плановете за адаптация. Разбирането и ангажираността на заинтересованите страни и гражданите за това какво трябва да се направи за изпълнението на плана за адаптация също ще им даде най-голям шанс да действат както колективно, така и индивидуално. Тези процеси могат да бъдат организирани в различен мащаб - от консултации в общността до много по-широки национални граждански съвети. Няколко инструмента (вж. например тези [Насоки за общостен диалог](#)) и работата, извършвана в рамките на някои текущи проекти, финансирани от ЕС (например [PHOENIX](#) и [REAL DEAL](#)), могат да ви дадат идеи за това как да създадете и осъществите тези демократични инициативи за адаптиране.

Активната роля на заинтересованите страни и гражданите е от основно значение за постигане на устойчивост на климата, т.е. за поддържане и задълбочаване на мобилизацията и ангажираността на гражданите и заинтересованите страни във времето. Тази ангажираност може да бъде подкрепена чрез действията на местни ООП или „Живи“ Лаборатории, които могат да подобрят изпълнението на плана (виж карето вдясно за пример).

„Жива“ Лаборатория в подкрепа на прилагането на варианти за адаптация

В рамките на проекта BRIGAIID по програма H2020, [град Антверпен активно съдейства за намирането на място за тестване на](#) интелигентни зелени покривни системи като част от дейността Living Lab. Градът отправя открита покана към своите граждани, като обяви плановете на BRIGAIID и потърси собственици, които желаят да предоставят своя покрив за тестване. През целия период на проекта тестовото място беше посещавано от заинтересовани страни, граждани и учени.

Преминаването от обсъждане към действие изисква да обмислите ключовите лостове за постигане на мобилизация и поведенческа промяна на индивидуално и колективно ниво (вж. свързаната с това ["история на успеха"](#) на Climate-KIC). Съществуват обаче и други видове стимули, освен използването на вътрешните ценности и мотивации на заинтересованите страни и гражданите. [Инструментите на политиката в областта на околната среда \(ИОС\)](#) - дефинирани като инструменти за стимулиране, разработени и прилагани с цел адаптиране на индивидуалните решения

към колективно договорените цели, могат да стимулират поведенческата промяна чрез подходящи стимули или възпиращи фактори и да променят условията, които улесняват например финансирането на конкретни варианти за намаляване на риска. Тези инструменти могат да подобрят съществуващата политическа рамка, като стимулират, а не заповядват промени в поведението, които могат да доведат до адаптиране.

Стъпка напред е прилагането на **процеси за съвместно вземане на решения**, като например [зеления бюджет с широко участие](#) (вж. карето по-долу), при който гражданите имат пряка дума за това как се разпределят и изразходват публичните бюджети за справяне с изменението на климата. Чрез този инструмент членовете на общността решават разпределянето и разпространението на ресурсите за реални проекти и инициативи в областта на климата.

Добри практики за съвместно вземане на решения: Лисабонско зелено бюджетизиране с участието на гражданите

Бюджетизирането с участието на гражданите представлява форма на гражданско участие, чрез която гражданите имат ефективна власт за вземане на решения по отношение на част от общинския бюджет. Лисабон беше един от първите големи европейски градове, които приеха бюджетизиране с участие в общински мащаб, включително (от 2018 г.) зелени бюджети с участие, с акцент върху предложенията за "по-устойчив, издръжлив и екологосъобразен град". Подходът се основава на хибриден модел, съчетаващ процеси на лично обсъждане с уеб-базирани платформи за гласуване и избор на проекти за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него въз основа на избора на местните граждани.

Стъпка 6 - Наблюдение и оценка

Като регион или местен орган на властта също така е важно да мониторирате и оценявате напредъка на планираните действия и да проверявате действителните резултати спрямо целите, които са били поставени в началото (вж. [UAST в Climate-ADAPT](#)). Този мониторинг и оценка (M&O) ви дава възможност да анализирате ефективността и потенциалните странични ефекти на вашия план за адаптация. Напредъкът по няколко показателя трябва също така да се докладва редовно на съответните лица, вземащи решения, и на заинтересованите страни, за да се изгради доверие, а също и капацитет за адаптация.

Въпреки това, мониторингът и оценката на адаптацията могат да се окажат предизвикателство, особено когато се оценява постигането на желаните резултати^(Ref2). Основните трудности са свързани с несъобразени времеви рамки (т.е. продължителността на времето, необходимо за изпълнение на обхвата и мащаба на необходимите действия за адаптация, спрямо продължителността на времето, което може да е необходимо за постигане

на ползите); ограничения в наличността на данни, включително базови данни; финансови разходи и необходим ангажимент за осигуряване на устойчивост на дългосрочния мониторинг. Ангажирането на заинтересованите страни и гражданите в процеса на обратна връзка и усъвършенстване на мониторинга и оценката на плана ще ви позволи да се справите по-добре с тези предизвикателства и ще помогне на плана ви да остане актуален. Освен това то може да бъде стимул за насърчаване на колективни и индивидуални действия в областта на климата; от повишаване на обществените знания и осведоменост до обучение на по-младите поколения.

Гражданската наука (научно изследване, провеждано с участието на широката общественост) може да бъде помощен инструмент за постигане на постоянно и своевременно усъвършенстване. Гражданите могат да бъдат ангажирани в наблюдението на съответните променливи, свързани с изпълнението на плана за адаптация към изменението на климата, за да се отрази - с участието на заинтересованите страни и гражданите - какво работи добре и какво не в конкретен контекст. Това ще повиши разбирането и осведомеността, ще спомогне допълнително за осигуряване на значимост, надеждност и легитимност на плана и по този начин ще насърчи по-нататъшния ангажимент за действие - което ще доведе до гореспоменатия цикъл на подобрене.

Основните въпроси, на които ще трябва да отговорите, са:

- Резултати - До каква степен се изпълняват действията в плана ви?
- Последици - До каква степен са намалени уязвимостта и рисковете, свързани с климата? (напр. чрез намаляване на чувствителността към свързаните с климата опасности и/или увеличаване на свързания с тях капацитет за адаптация, или чрез намаляване излагането на опасности, свързани с климата).

Опитът на ЕС в областта на гражданската наука за действия в областта на климата

ЕК насърчава различни проекти за гражданска наука, които включват изследователски методологии, подпомагащи мобилизирането на гражданските действия в областта на климата (вж. примери от [програмата SwafS](#), от проекта [eu-citizen.science](#) или от [проекта AURORA](#) - понастоящем ангажиращ 7000 учени-граждани в цяла Европа, за да станат граждани с почти нулеви емисии). Друг пример е британският проект "[Календар на природата](#)", който ефективно използва Гражданската наука, за да проследи въздействието на изменението на климата върху дивата природа.

Приложение - Допълнително описание на основните инструменти

Това приложение включва по-подробна информация за някои от основните инструменти, които подпомагат мобилизирането и ангажирането на заинтересованите страни и гражданите. В този контекст терминът "инструмент" се разбира в широк смисъл и включва както действителни инструменти, така и насоки, методологии, платформи, добри практики или други ресурси.

TYPE OF TOOL

Tool

Guideline

Methodology

Platform

Good Practice

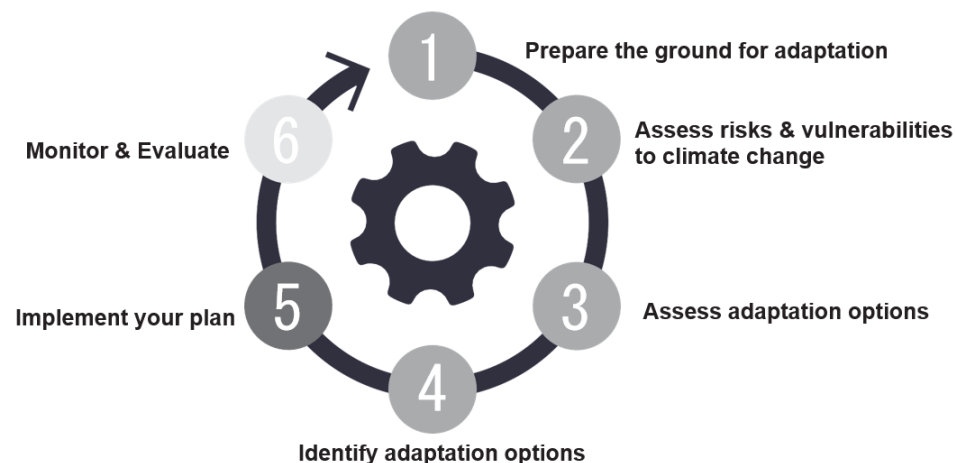

Other

Приложението включва няколко информационни листа със съответната информация за всеки инструмент, а именно:

- Основно описание
- Как работи инструментът
- Общи съвети и препоръки за използване на инструмента
- Препратки, включително ключови документи, използвани за изготвяне на описанията, които предоставят допълнителна информация
- Време, умения и ресурси, необходими за използването на инструмента
- Очаквани крайни резултати
- Потенциални пречки и ограничения

За всеки инструмент включваме и фигура, указваща вида на инструмента и кои етапи от RAST може да подпомогне (вж. примера вдясно). Кръговете са оцветени в **тъмнозелено**, когато е особено полезен за този етап и в **светлозелено**, когато инструментът може да бъде полезен и на този етап.

СПИСЪК НА ИНСТРУМЕНТИТЕ

01 АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ	18
02 ИНФОРМИРАНЕ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА.....	20
03 ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ.....	24
04 СТРАТЕГИЯ ЗА ЗАСТЪПНИЧЕСТВО ЗА КЛИМАТА	27
05 ПРОУЧВАНИЯ СРЕД ГРАЖДАНИТЕ	29
06 ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ ЗА КЛИМАТА.....	31
07 ЗЕЛЕНО БЮДЖЕТИРАНЕ С ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ	34
08 ОБЩНОСТ ЗА ОБМЕН НА ПРАКТИКИ (ООП)	37
09 ИНСТРУМЕНТИ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОКОЛНА СРЕДА (ИПОС).....	39
10 ГРАЖДАНСКА НАУКА	41

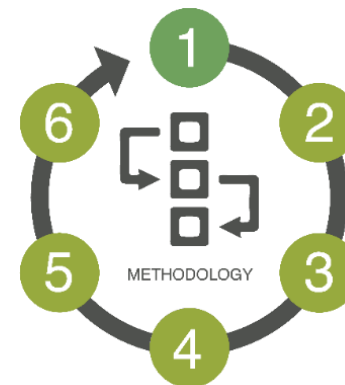
01 АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Картографирането и анализът на заинтересованите страни е процес по идентифициране и категоризиране на различни групи хора, като организации или физически лица, които влияят или са повлияни от вашия план за адаптация към изменението на климата.

Това е ключова предпоставка за разработването на ефективни комуникационни стратегии и ще ви помогне да увеличите до максимум положителното въздействие на вашите планове за климата. То е от основно значение за разбирането на това, кои участници или заинтересовани страни имат повече и кои по-малко влияние, както и за потенциалните източници на конфликт, т.е. групи, които ще се противопоставят на потенциални промени или нови инициативи. Усъвършенстването на стратегиите в подкрепа на ангажираността на заинтересованите страни е важно през целия процес на участие, за да се постигне максимално положително въздействие на плана за адаптация.

КАК РАБОТИ

Основният компонент е идентифицирането на различните заинтересовани страни. Ще трябва да съставите първоначален списък и да го допълвате чрез комбинация от онлайн проучвания, фокус групи, въпросници, полуструктурирани интервюта и/или [техника на "снежната топка"](#). Като част от този процес можете да запознаете заинтересованите страни с плана за адаптация; да им обясните какво ще се изисква от тях; какво могат да получат в замяна на своето участие; и защо техният принос е толкова важен.

СЪВЕТИ

Не забравяйте непрекъснато да актуализирате картата на заинтересованите страни, докато преминавате от един етап на RAST към следващия. Списъкът на заинтересованите страни вероятно ще се променя с течение на времето, както и тяхната значимост или влияние върху конкретните действия, в които те могат да се включат.

РЕФЕРЕНЦИИ

[Методология за](#) включване на заинтересованите страни в [проекта RESIN](#) по H2020.

[Climate-ADAPT: Идентифициране и ангажиране на заинтересованите страни.](#)

Пример за картографиране на заинтересованите страни за адаптиране към изменението на климата: [Проект ECO-CITIES в Манчестър.](#)

Като следваща стъпка можете да съберете информация за всяка от заинтересованите страни, като например техните опасения, ключови нужди и приоритети, ниво на влияние и степен на интерес. Това ще ви помогне да определите нивото на ангажираност, необходимо за всяка група заинтересовани страни.

И накрая, можете да анализирате и взаимоотношенията между заинтересованите страни, за да разберете по-добре баланса на силите, взаимовръзките, информационните потоци или влиянията.

Време

Що се отнася до картографирането на заинтересованите страни, то зависи от размера и сложността на разглежданите варианти. За по-малки райони, например, процесът може да приключи в рамките на няколко дни, докато за по-големи райони може да отнеме до няколко седмици. Извършването на анализа на заинтересованите страни изисква допълнително време, свързано с размера и сложността на плана.

Умения

За картографирането на заинтересованите страни не се изисква предишен опит, въпреки че са необходими добри междуличностни и комуникационни умения за взаимодействие със заинтересованите страни и събиране на информация. Способността да синтезирате и представяте информацията ясно и кратко е голямо предимство. Анализът на заинтересованите страни обаче може и да изисква подкрепа от страна на специалисти.

Ресурси

За ангажирането на заинтересованите страни необходимите ресурси са основно хора, които да извършват работата. По отношение на анализа на заинтересованите страни може да ви е необходим екип, който да проведе проучвания или анкети, за да събере информация за очакванията и интересите на всяка заинтересована страна. За анализ на взаимоотношенията между заинтересованите страни са необходими специфични инструменти, например анализ на социалните мрежи със съпътстващи софтуерни инструменти.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Списък на заинтересованите страни (вкл. контакти с референтни лица), които могат да допринесат значително за вашия план за адаптация.
- ★ Идентифициране и разбиране на интересите, нуждите и очакванията на тези заинтересовани страни.
- ★ Идентифициране на потенциални конфликти или противопоставяне, които могат да възникнат от отделни заинтересовани страни. Подпомагане на организациите с цел намаляване на риска за потенциална ескалация на конфликти.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Ограничения в достъпа до или наличната информация за някои заинтересовани страни могат да възпрепятстват процеса на картографиране.

Непълно представяне: процесът на картографиране на заинтересованите страни може да бъде субективен, тъй като може да зависи от индивидуалните гледни точки или предпочитания. По този начин процесът може да изключи някои заинтересовани страни, които биха могли да окажат влияние върху планирането на адаптацията.

Сложност и променяща се среда: процесът може да бъде сложен и може да се наложи да бъде проведен няколко пъти, тъй като заинтересованите страни и техните позиции се променят с течение на времето.

02 ИНФОРМИРАНЕ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Както показаха многогодишните усилия за действия в областта на климата, комуникацията относно изменението на климата не е лесна задача и заслужава специално внимание. В "Наръчника за авторите на МГИК относно принципите за ефективна комуникация и обществена ангажираност във връзка с изменението на климата" се обяснява, че "говоренето за реалния свят", "свързването с това, което е важно за хората" и "разказването на човешка история" са ключови принципи в комуникацията във връзка с изменението на климата.

Чувствата на хората по отношение на дадена ситуация оказват силно влияние върху решенията им за това как да реагират (и евентуално да действат). Литературни данни показват, че емоциите са важни за вземането на практически решения, за разбирането на рисковете и за осигуряването на мотивация.

КАК РАБОТИ

Повествователните инструменти с атрактивни изображения, визуализации и въздействащи разкази могат да привлекат вниманието на хората и да породят емоция, като по този начин е по-вероятно да предизвикат промени в поведението по отношение на действията в областта на климата.

Така пример могат да се използват насоките на МГИК за подпомагане на учените, които съдържат шест ключови принципа за насърчаване на обществената ангажираност. Екипът по комуникации на МГИК обяснява например, че трябва да се внимава с данните за изменението на климата, които искате да съобщите, защото "големите числа" за изменението на климата (напр. целите за глобалната средна температура; концентрации на въглероден диоксид в атмосферата), не са свързани с ежедневието на хората. Повечето хора

РЕФЕРЕНЦИИ

[Наръчник за авторите на МГИК относно принципите за ефективна комуникация и обществена ангажираност във връзка с изменението на климата](#)

[Фондация СМСС](#) е организираща няколко уебинара по конкретни аспекти на комуникацията за изменението на климата, а именно:

- [Как да говорим за изменението на климата по начин, който има значение](#)
- [Журналистика и наука: разкази за изменението на климата](#)
- [Изменението на климата и дезинформацията: актуално състояние и как да се справим с него](#)

разбират света по-скоро чрез анекдоти и истории, отколкото чрез статистически данни и графики, така че стремежът към повествователна структура и показването на човешкото лице зад науката при представянето на информацията ще ви помогне да разкажете убедителна история.

Време

Поставянето на специален акцент и внимание върху комуникирането на изменението на климата, няма да увеличи значително времето, необходимо за разгръщане на вашата комуникационна стратегия.

Умения

Необходими са силни комуникационни умения, съчетани с визуални умения, и задълбочени познания в областта на изменението на климата. Опитът в разказването на истории може да бъде голямо предимство.

Ресурси

Една смислена комуникационна кампания по въпросите за изменението на климата изисква значителни ресурси, включително внимателно разработени визуални материали в подкрепа на основаните на доказателства послания.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Приспособяване на комуникационната ви стратегия за по-добро предаване на информация, което води до повишаване на осведомеността относно въздействията от изменението на климата, ефективно намаляване на уязвимостта и повишаване на капацитета за адаптация.
- ★ Ясни послания, които опростяват сложната научна информация и я правят разбираема за широк кръг граждани и заинтересовани страни. Предоставяне на препоръки по множество канали и увеличаване на обхвата и на въздействието на комуникирането, като по този начин се повишава осведомеността на целевите аудитории (напр. уязвими групи, конкретен сектор и др.).

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

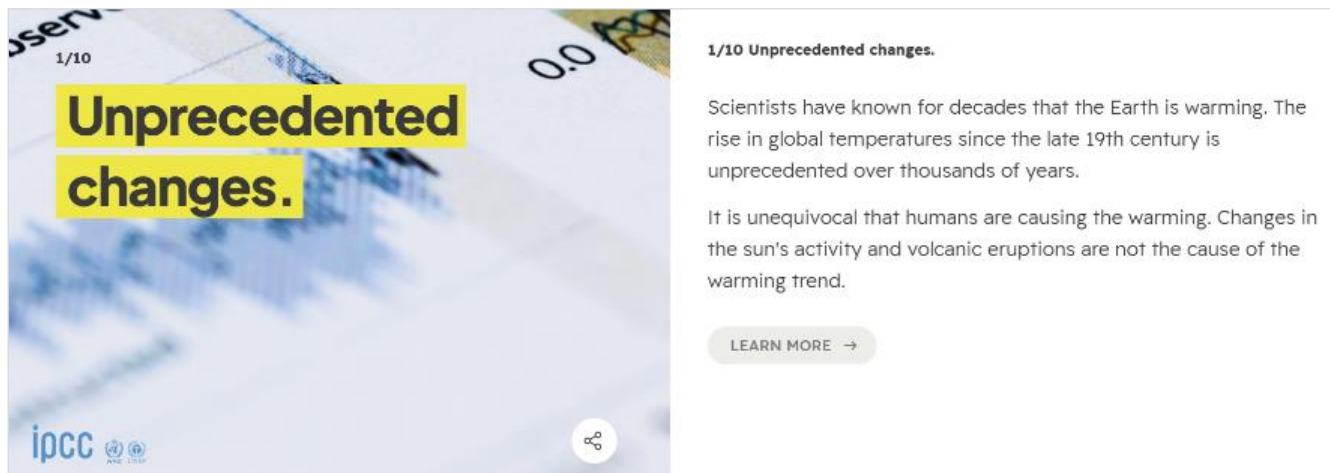
Език и терминология: Изменението на климата е сложна тема и използването на научен език и технически термини може да бъде трудно за разбиране от много хора. Ето защо е важно да се използва, доколкото е възможно, опростен език и терминология, които са достъпни за широката аудитория.

Културни и социални бариери: Различната културна и социална среда може да повлияе на възприятията и разбирането на хората за изменението на климата и неговите рискове и въздействия.

Политически и идеологически различия: Изменението на климата се превърна в политически поляризиран въпрос, а убежденията и ценностите на хората могат да повлияят на тълкуването и приемането на научните доказателства. Трябва съзнателно да вземете това предвид в комуникационната си стратегия.

ПРИМЕРНИ ИНСТРУМЕНТИ

Уебсайтът на МГИК [за графични ресурси по физика на изменението на климата](#) предоставя подходящи примери за добри практики в комуникацията за изменението на климата (вж. примера по-долу).

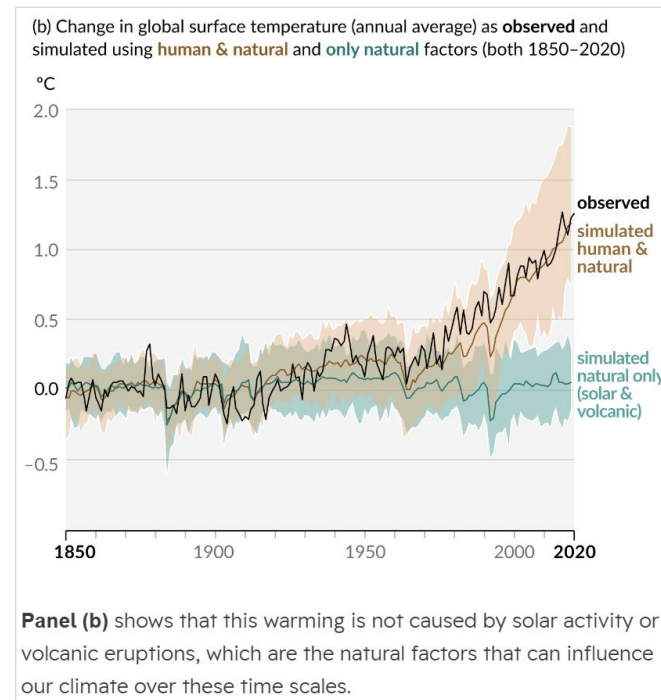
1/10 Unprecedented changes.

Scientists have known for decades that the Earth is warming. The rise in global temperatures since the late 19th century is unprecedented over thousands of years.

It is unequivocal that humans are causing the warming. Changes in the sun's activity and volcanic eruptions are not the cause of the warming trend.

[LEARN MORE →](#)

ipcc

03 ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ

Кампанията за повишаване на осведомеността има за цел да информира заинтересованите страни и гражданите за тяхната уязвимост и рискове, свързани с изменението на климата, и да предостави общи насоки за това как да се адаптират активно и да бъдат по-добре подготвени да се справят с тях.

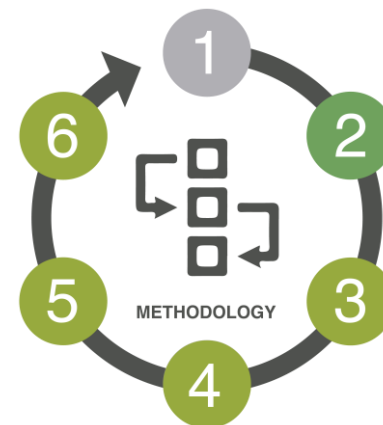
Този инструмент има за цел да насърчи промените в поведението на хората и обществото по отношение на адаптацията към климатичните промени чрез целенасочени комуникационни стратегии за определен период от време. Чрез насърчаване на ангажираността на заинтересованите страни и гражданите и повишаване на капацитета за адаптация, кампаниите за повишаване на осведомеността често са важни компоненти в процеса по адаптация.

КАК РАБОТИ

Като първа стъпка трябва да определите своята мисия и конкретни цели, като например: повишаване на осведомеността по даден въпрос, повишаване на ангажираността или промяна във възприятието.

След това трябва да интегрирате тази кампания за повишаване на осведомеността в цялостната си комуникационна стратегия и да я приспособите към целевата си аудитория. Това предполага да научите колкото се може повече за тях (например мотивацията им, опасения и т.н.).

Когато изготвяте съобщението си, не забравяйте да го направите кратко, ясно и запомнящо се, както и да добавите убедително съдържание, което подкрепя посланието ви. Информацията може да бъде предавана чрез

СЪВЕТИ

Често ключът към успеха се крие в стартирането на информационни кампании за повишаване на осведомеността в няколко медийни платформи по едно и също време. Уверете се, че сте адаптирали съобщенията си към всеки различен канал.

РЕФЕРЕНЦИИ

Climate-ADAPT предоставя подробно описание на [кампаниите за повишаване на осведомеността като възможност за адаптиране](#).

Като пример за широкомащабна кампания за повишаване на осведомеността можете да се запознаете с "[Визии за свят, който харесвате](#)" - кампания на Европейската комисия за публична комуникация относно изменението на климата.

различни медийни платформи (например телевизия, интернет, социални медии, вестници, публични събития, училищни кампании и т.н.).

Време

Това ще зависи от предишния ви опит в комуникацията за изменението на климата и от конкретните изисквания, които сте определили за вашата кампания. Ще трябва да прецените кое е подходящото време за комуникация, за да се гарантира, че тя ще достигне до аудиторията в подходящия момент.

Умения

Преишни познания за ефективна комуникация в областта на изменението на климата са преимущество. Трябва да познавате и разбирате аудиторията си, да можете да създавате ясни и кратки послания и да давате яснота относно целта на комуникацията, т.е. дали комуникационната кампания има за цел да информира, да убеждава или да мобилизира.

Ресурси

В зависимост от мащаба на кампанията, може да е необходим екип, който да работи по маркетинга, дизайна, разработването и достигането до потребителите / технологични ресурси: онлайн платформи, социални мрежи, имейл маркетинг и др. За измерване на ефективността на кампанията могат да се използват специализирани инструменти като мониторинг на трафика на уебсайта или атрибутивни проучвания.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Повишаване на осведомеността и разбирането на въздействията от изменението на климата и възможностите за адаптация (политики, практики, технологии и др.)
- ★ По-голяма ангажираност и участие на обществеността или заинтересованите страни и подтикване към промяна на нагласите и поведението.
- ★ Повишаване на доверието в надеждни източници на информация и принос за намаляване на дезинформацията по въпросите на изменението на климата сред заинтересованите страни и гражданите.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Достъпност: Ако информацията е достъпна само по определени канали, тя може да не достигне до всички членове на целевата аудитория.

Финансови ограничения: Провеждането на мащабни кампании може да бъде скъпо, а ограничените ресурси могат да ограничат обхвата на кампанията.

Риск от ограничено възприятие: ако проблемите изглеждат далечни и нереални, това може да намали участието на заинтересованите страни и ефективността на кампанията, например хората може да не разберат стойността или значението на споделяната информация.

ПРИМЕРНИ ДЕЙСТВИЯ

- ★ По-долу можете да видите пример за кампания за повишаване на обществената осведоменост, свързана с адаптирането към изменението на климата: "[Холандия живее с вода](#)".

Cartoon from the 'The Netherlands Lives with Water' public awareness campaign featuring Peter Timofeeff

1. What is the purpose of the 'The Netherlands Lives with Water' public awareness campaign?

February 2003 saw the start of the multimedia public awareness campaign 'The Netherlands Lives with Water'. The campaign aims to explain the government's policy of 'giving water more room' and encourage support for it.

Initially, the campaign pressed home the message that the climate is changing and that this has consequences for water management in the Netherlands. Gradually, the campaign puts into plain words what measures such as storing water mean in practice. Moreover, it highlights the efforts the national government, provincial authorities and water boards are undertaking across the Netherlands to keep the country safe and dry.

Research showed that the public estimated the campaign to be informative and believable. The awareness that the government is effecting measures to balance the effects of climate change has increased significantly. At the end of 2003, 82% of the population recognised the social importance of measures to protect against flooding, and 72% endorsed the proposition that this would have to involve 'giving water more room'. Weatherman and 'Water Ambassador' Peter Timofeeff is seen as an appealing and likeable expert. On national and regional radio and television, he brings the problems and solutions to peoples' attention through cartoons and personal appearances.

Source: www.nederlandleeftmetwater.nl

- ★ "["Ти контролираш климата"](#)" е кампания за повишаване на осведомеността с цел да насърчи хората да направят малки промени в ежедневието си и поведението си, свързани с борбата с изменението на климата. В линкът по-горе ще намерите описание на основните цели, целевите аудитории, дизайна и съдържанието на тази кампания.
- ★ Можете да видите и видео пример за [кампания за повишаване на осведомеността относно адаптирането към риска от наводнения](#) от холандското министерство на инфраструктурата и управлението на водите.
- ★ Като алтернатива на "традиционните" кампании за повишаване на осведомеността можете да се консултирате с "[Играта на промяната](#)" на фондация СМСС. Това е "обучение, базирано на игри, което помага за повишаване на осведомеността и подобряване на разбирането на сложните трансформационни предизвикателства, пред които е изправено човечеството при справянето с изменението на климата".

04 СТРАТЕГИЯ ЗА ЗАСТЪПНИЧЕСТВО ЗА КЛИМАТА

Стратегията за застъпничество, ръководена от града или региона, е процес, който има за цел да повлияе на промяната на местно, регионално и дори национално ниво. Градовете и регионите могат да използват своето политическо влияние, ресурси и местни познания, за да повишат осведомеността по конкретни теми и да мобилизират подкрепата на гражданите и заинтересованите страни чрез различни действия. Общите стратегии за застъпничество включват застъпничество за политики, изграждане на коалиции, кампании за повишаване на обществената осведоменост, взаимодействие с избрани служители и правни действия.

КАК РАБОТИ

Стратегиите за застъпничество за климата варират в широки граници в зависимост от вида на действията, прилагани от всяка община или регион. Всички стратегии за застъпничество обаче трябва да бъдат съобразени с конкретния контекст, да се основават на добре структуриран план, да включват комуникационна стратегия и да са насочени към ясно определена целева аудитория.

Ключовите послания трябва силно да резонират с контекста и характеристиките на целевата аудитория, като например нуждите, опасенията и мотивацията за предложените иновации в областта на климата. Трябва да се уверите, че посланията ви са подходящи за местния контекст, ясни, кратки, и убедителни.

Успехът на стратегията за застъпничество за климата зависи от много фактори, като например да се уверим, че процесът е достатъчно гъвкав, за да

СЪВЕТИ

Не забравяйте, че усилията за застъпничество изискват постоянство и дългосрочен ангажимент за постигане на целите и че успехът може да не е незабавен.

РЕФЕРЕНЦИИ

[Описание на стратегиите за застъпничество](#) в Climate-ADAPT.

[Ръководство за застъпничество относно начина на взаимодействие с Европейския икономически и социален комитет \(ЕИСК\).](#)

[Европейски регистър за прозрачност](#) - Европейски парламент.

може да се адаптира и усъвършенства с течение на времето въз основа на засилен мониторинг, оценка и обучение (МОО).

Време

Някои стратегии за застъпничество могат да изискват месеци или години на планиране и подготовка, преди да могат да бъдат приложени, особено ако включват изграждане на коалиция от поддръжници, провеждане на проучвания или разработване на комуникационни материали. По този начин времето за изпълнение варира от минимум няколко седмици до няколко години (помислете за правно действие, например: съдебен спор за климата).

Умения

Познаването на публичните политики и комуникационните стратегии е от ключово значение.

Ресурси

Необходимите ресурси варират в широки граници в зависимост от стратегията, обхвата и мащаба на кампанията за застъпничество за климата и съпътстващите я дейности. Като цяло разходите могат да варират от няколко хиляди до стотици хиляди евро.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ По-широко и засилено медийно отразяване и обществено обсъждане на проблема.
- ★ Създаване на нови партньорства и коалиции за справяне с проблема.
- ★ Достъп до ресурси и услуги за хората, засегнати от проблема.
- ★ Разработване на нови програми или инициативи за справяне с проблема.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Съществуват няколко потенциални пречки пред успеха, сред които липсата на ясна и ориентирана към местните нужди комуникация, липсата или злоупотребата с ресурси, политическата поляризация, липсата на обществена осведоменост, противопоставянето на силни интереси и правните пречки, и др.

05 ПРОУЧВАНИЯ СРЕД ГРАЖДАНИТЕ

Проучванията сред гражданите се използват за събиране на обратна връзка и мнения по конкретни въпроси от жителите и гражданите. Можете да го използвате като мощен и бърз инструмент, за да разберете по-добре нуждите и възприятията на гражданите и да гарантирате, че вашият план за адаптация към климата отразява и е съобразен с приоритетите на хората.

Този инструмент може да спомогне за насърчаване на прозрачността и отчетността, като даде на жителите право на глас в процеса на вземане на решения, както и за събиране на обратна връзка за съществуващи, минали и бъдещи планове; може да подпомогне повишаването на осведомеността на хората и общностите по ключови теми.

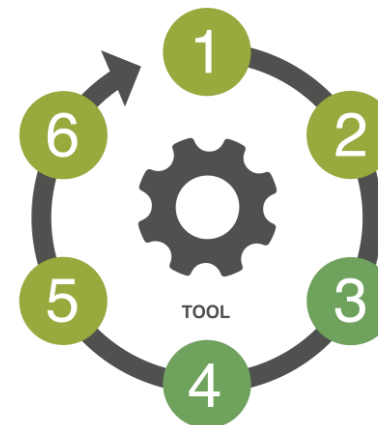
КАК РАБОТИ

Проучването трябва да се основава на ефективни техники за планиране на проучвания, които гарантират статистическа надеждност и валидност. Това изисква план за подбор, който има за цел да идентифицира целевата група, и метод за подбор на гражданите.

Необходимо е да се посочат ясни, кратки въпроси и подходящи възможности за отговор. Проучването сред гражданите може да се използва за различни цели, например за оценка на степента на разбиране на дадена тема или политика от страна на гражданите, съгласие по конкретен въпрос или план, идеи и предложения за проекти или проследяване на развитието на общественото мнение във времето.

СЪВЕТИ

Можете да използвате проучванията на гражданите, за да определите обхвата на други ключови инструменти за ангажиране, като например граждански съвет по въпросите за климата или бюджетиране за адаптация с участието им.

РЕФЕРЕНЦИИ

[Проучване](#), проведено в рамките на финансирания от ЕС проект IMPETUS в седем регионални общности в Европа. Проучването е начин за инвентаризация на варианти за адаптация с цел постигане на дълготрайни ползи, както и за идентифициране на допълнителни възможности за участие в дейности за адаптация към изменението на климата.

[Отворена консултация относно стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата](#) на Европейската комисия.

[Проучване сред гражданите на](#) община Дрезден (Германия), в което се събират мнения и потребности по няколко ключови теми, включително състоянието на околната среда и участието на общността.

Време

Времето за изготвяне на проучване ще варира в зависимост от опита ви в използването на такъв инструмент. Завършването на проучването зависи от обхвата и размера му и обикновено отнема няколко седмици.

Умения

Изисква се опит в областта на изследователските методи и статистиката, както и в предмета на проучването. Може да бъде потърсена професионална подкрепа, за да се гарантира предоставянето на надеждни резултати.

Ресурси

Някои проучвания сред гражданите могат да бъдат осъществени с помощта на онлайн платформа или чрез изпращане на хартиени анкети до гражданите. Като такива те са сравнително евтини, бързи и лесни за разработване в сравнение с много от другите инструменти за ангажиране на заинтересованите страни, включени в настоящото ръководство. Други проучвания могат да бъдат по-сложни поради по-голяма целева/и групи и е най-добре да се провеждат с подкрепата на специализиран доставчик.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Подкрепа за обществено участие в демократичния процес чрез предоставяне на платформа за гражданите да изразят своите мнения, нужди, приоритети и опасения.
- ★ Оценка и обратна връзка за варианти, проекти или политики за адаптация.
- ★ Помага да се разкрият различията и възприятията сред различните демографски групи.
- ★ Сравнителен анализ на възприятията и приоритетите на гражданите, например в сравнение с други градове и региони.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

- Често се изискват експертни познания за адекватното планиране на проучването.
- Пристрастията на дадена целева група и отделни запитани граждани може да доведат до потенциална липса на валидност на резултатите и следователно могат да ограничат степента, в която заключенията могат да бъдат обобщени за по-голяма група.

06 ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ ЗА КЛИМАТА

Гражданският съвет по въпросите на климата е демократичен процес, който позволява на участниците да водят диалог и да разработват съвместно решения. Той има за цел да включи гражданите в обсъждането на общински, регионални, национални и международни политики по отношение на изменението на климата. Предоставяйки на обикновените хора място на масата на управлението, те могат да окажат задълбочена помощ за укрепване или възстановяване на политическата легитимност и отчетност пред обществото. Съветът се основава на метода на диалога и аргументацията между участниците.

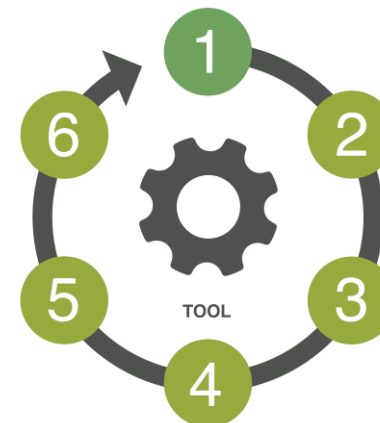
През последното десетилетие този подход придобива все по-голяма популярност като средство за адресиране на ключова нужда: осигуряване на справедлив и приобщаващ климатичен преход и обществена трансформация.

КАК РАБОТИ

Процесът започва със създаването на независим експертен комитет, натоварен със задачата да разработи съвместно времеви обхват, основни въпроси/теми и план за последващи действия за съвета.

След това членовете на съвета трябва да бъдат избрани като се вземат предвид фактори като възраст, пол, доходи, образование и географско положение. За да бъдат оценени времето и усилията на гражданите е важно те да получават финансово възнаграждение, както и възстановяване на пътни разходи и помощи за отглеждане на деца.

Три ключови етапа на изпълнение могат да бъдат обособени в един граждански съвет по въпросите на климата: етап на обучение, етап на обсъждане и етап на препоръки.

СЪВЕТИ

Гаранциите, че условията за предприемане на последващи действия от страна на вземащите решения са ясни от самото начало, както и че подходяща медийна кампания и обществена подкрепа от широка обществена коалиция са два ключови критерия за успех. Те спомагат за засилване на обществената натиск, необходим за по-нататъшното гарантиране на изпълнението на препоръките, произтичащи от гражданския съвет.

РЕФЕРЕНЦИИ

[Мрежа от знания за климатичните граждански съвети.](#)

Проект "[Граждански съвет по въпросите на климата: учене с, от и за Европа](#)".

Можете да се консултирате с граждански съвет за климата на [Кеймбридж](#) като регионален пример.

Време

Разработването на цялостния процес изисква значително количество време и усилия. Опитът в организирането на граждански съвет показва, че времевият диапазон е между 6 и 20 седмици. Някои от тях вече дори са постоянни, като по този начин се отделя годишен бюджет.

Умения

Членовете на гражданския съвет за климата не се нуждаят от специфичен опит или предварителни познания по темите, които ще се обсъждат. От значение е проактивното и позитивно отношение и желанието за сътрудничество. Въпреки това, за да се осигури обща база от знания, на всички членове трябва да се осигури внимателно планирано обучение.

Ресурси

Добре планираният граждански съвет по въпросите за климата изисква усилия от страна на организиращата го институция. Необходима е индивидуална координация между различните правителствени служби, което изисква работа с колеги от различни сфери. В допълнение към експертните познания на независимия експертен комитет за практиките по управлението на климата, може да се наложи да се възползвате от други общности с експертиза и да разполагате с обучени фасилитатори, които да подпомагат процеса.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Повишаване на обществената осведоменост, познания и застъпничество по отношение на проблемите, свързани с изменението на климата и необходимостта от действия в тази област.
- ★ Набор от препоръки или предложения за политики.
- ★ По-широк обществен дебат по въпросите на изменението на климата и по-добра комуникация между политиките и гражданите, което обикновено повишава доверието в политиките за борба с изменението на климата.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Гражданските съвети по въпросите на климата обикновено се считат за имащи положително въздействие върху общностите. Въпреки това, тези, които критикуват гражданските съвети за климата, като например ([Machin, 2023](#)), посочват практически проблеми с подбора на участниците и информацията, както и потенциален дисбаланс в управлението им.

За разлика от изборните органи, гражданските съвети по въпросите на климата не носят пряка отговорност за вземането на решения. Поради това е трудно да се оцени прякото им въздействие върху изготвянето на политики. За адекватното им планиране често са необходими знания.

ПРИМЕРНИ ДЕЙСТВИЯ

- ★ Новоучреденият (2023 г.) [граждански съвет по въпросите на климата в Болоня](#) (Италия) е замислен така, че да се проведе в рамките на осем срещи, всяка от които с продължителност половин ден, в продължение на общо около четири месеца. Градът търси пряко участие на гражданите по следните ключови въпроси:

- Как може да се насърчи енергийният преход в града от секторите, които допринасят за голямо количество емисии на парникови газове, като същевременно се гарантира принципът на равнопоставеност и климатична справедливост и се противодейства на явленията бедност и маргинализация?

- Как институциите и гражданите могат да се справят с основните климатични рискове в града (топлинни острови, екстремни метеорологични явления, наводнения, засушавания и др.) и да ги ограничат?

- Какви пречки, ако има такива, виждат в общинските правила, услуги и разпоредби за постигането на тези цели и какви са възможните подобрения и иновации?

Членовете на съвета се задължават да присъстват поне 70% от заседанията и да проявяват активност и участие през цялото време на тяхното провеждане. За членовете на съвета се предвиждат различни форми на подкрепа, включително сума за участие в размер на 72,96 EUR (включително всички данъци и осигуровки) и услуги за гледане на деца.

- ★ Първият в света [постоянен съвет по въпросите на климата започна работа в Брюксел на 3 февруари 2023 г.](#) като инструмент за дискуссионна подкрепа, който да съпътства и информира местните политики в областта на климата.

Брюкселският съвет по въпросите за климата се състои от поредица от граждански панели, всеки от които включва сто произволно избрани граждани, които дискутират и дават препоръки по конкретни теми, свързани с политиката на града в областта на климата.

Както е обяснено на [уебсайта на "Büergerrat"](#), "*гражданите не само отправят препоръки, но и активно проследяват какво се случва с тях чрез комисия, която следи как политиците се справят с изпълнение на препоръките. Правителството в Брюксел се ангажира да проучи задълбочено всички препоръки на гражданите и да докладва какво се случва с тях*".

- ★ През 2023 г. в [Милано](#) (Италия) започва да функционира друг постоянен граждански съвет за климата.

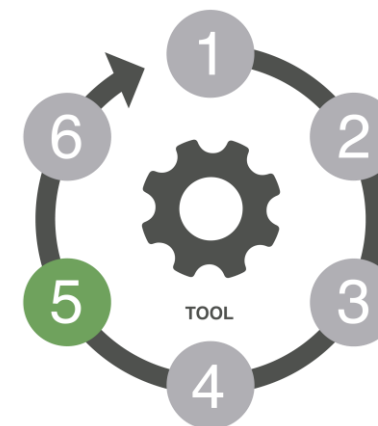
07 ЗЕЛЕНО БЮДЖЕТИРАНЕ С ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ

Зеленото бюджетиране с гражданско участие (ЗБГУ) е процес, при който на гражданите се дава възможност да влияят пряко върху разпределянето и изразходването на публичните бюджети за справяне с изменението на климата. Досега повечето бюджети с гражданско участие са прилагани на градско или дори квартално ниво, въпреки че има примери и на регионално и национално ниво.

Бюджетирането с гражданско участие може да се прилага както като инструмент, така и като методология. То се счита за инструмент, тъй като осигурява структура за пряко участие на гражданите в процеса на вземане на решения относно начина, по който се разпределят и изразходват публичните средства. То може да се счита и за методология, защото включва специфична перспектива и подход към управлението и общественото участие, включително аспекти като прозрачност, приобщаване и обсъждане.

КАК РАБОТИ

Чрез ЗБГУ ще дадете възможност на членовете на общността да поемат водеща роля при предлагането и гласуването на това, което според тях трябва да получи публично финансиране. Процесът включва поредица от фасилитирани срещи и консултации, онлайн и на живо, на които гражданите и заинтересованите страни обсъждат, представят и гласуват за проекти в областта на климата.

СЪВЕТИ

В Лисабон например за обсъждане и дебати се използват срещи на живо, докато гласуването и подаването на предложения се извършва онлайн.

РЕФЕРЕНЦИИ

[Какво е зеленото бюджетиране с гражданско участие?](#)
(Правителство на Шотландия)

Сайтът [Теория на промяната на бюджетиране с участие](#) е инструмент, който може да ви помогне да разберете как съвместното участие може да доведе до желаните промени за хората, общностите и правителствата.

[Развенчаване на митовете за бюджетирането с участие](#)
(Организация за икономическо сътрудничество и развитие).

Ключът към успеха е прозрачната комуникация и процесът на разглеждане на жалби, както и създаването на модел, който да работи за вашата конкретна общност. Друга основна стъпка е създаването на техническа работна група, която да гарантира, че окончателно избраните проекти са осъществими и реалистични.

Време

Зависи от размера на отпуснатия зелен бюджет, броя на участниците и сложността на проектите. Обикновено това може да отнеме няколко месеца.

Умения

За предпочитане са предишен опит и познания в широк спектър от дисциплини (напр. комуникация, работа и ангажиране на обществеността, екологична устойчивост, градска икономика и финанси, политика и управление, управление на проекти). Ако не разполагате с тези умения вътре в организацията, най-вероятно ще трябва да потърсите експертен опит и да установите партньорства с външни организации или местни експерти.

Ресурси

За да приложите ЗБГУ, ще трябва да инвестирате значителни икономически ресурси, както и време. Средствата, които решите да вложите, могат да варират в широки граници. Друг основен принос е силната политическа готовност.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Намаляване на дистанцията между институциите и гражданите в посока към справедлив преход чрез включване на приоритетите на гражданите в избраните и изпълнени проекти.
- ★ Повишаване на доверието в институциите, прозрачността и ефективността.
- ★ Повишена информираност на обществото относно изменението на климата.
- ★ Повишена удовлетвореност на гражданите от общинските/регионалните политики.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

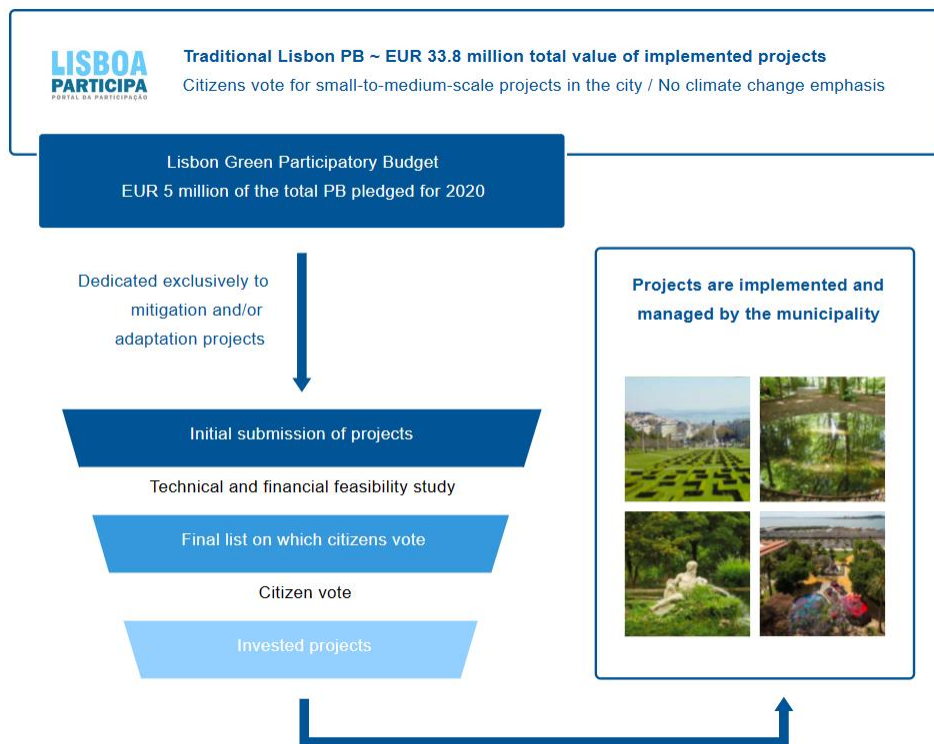
В зависимост от размера и обхвата на вашия ЗБГУ, може да се нуждаете от специализирани профили, напр. ръководител на проекта, експерт по подход, основан на участие, икономист градско планиране, координатор по комуникациите и/или информационните дейности, специалист по оценяването.

Събирането на качествена информация за ефективността на предложените решения може да се окаже предизвикателство.

Мониторингът и оценката на положителното въздействие на приетите решения изискват подходящи ресурси и дългосрочен ангажимент.

ПРИМЕРНИ ДЕЙСТВИЯ

- ★ **ЛИСАБОН:** 15 % от средствата от вече съществуващата в Лисабон платформа за зелено бюджетиране с гражданско участие (над 33 млн. евро) са предназначени единствено за проекти за адаптация към изменението на климата и смекчаване на последиците от него (около 5 млн. евро). Досега гражданите са решили да финансират проекти като велоалеи, засаждане на дървета за намаляване на топлината по улиците или улавяне и съхранение на вода.

"Скритата градина" е историята на най-гласувания досега проект в ЗБГУ на Лисабон - инициатива за запазване на застрашена зелена площ и превръщането ѝ в обществено пространство.

- ★ **БОЛОНЯ - участие в бюджета за 2023 г.:** от 26 май до 30 юни може да се гласува за любим проект от 43-те, предложени от гражданите на Болоня. Всички проекти са разработени така, че да отговарят на целите на "Мисията на Болоня за климата", с която градът се ангажира да постигне неутралност по отношение на климата до 2030 г.

Проектът на всеки квартал, който получи най-много гласове, ще бъде финансиран и реализиран благодарение на инвестиция от общината в размер на 500 000 евро на квартал, като общата сума от 3 милиона евро ще бъде разпределена между шестте печеливши проекта. Могат да гласуват граждани, живеещи на територията на община Болоня, които са навършили шестнадесет години, както и чужденци и лица без гражданство, които живеят на територията на община Болоня и/или извършват трудова, учебна или доброволческа дейност.

08 ОБЩНОСТ ЗА ОБМЕН НА ПРАКТИКИ (ООП)

Общността за обмен на практики (ООП) е организирана група от хора, които споделят общ интерес и искат да координират усилията си за постигане на общи цели. ООП обикновено се състои от експерти от различни области, както и от членове на общността, които са пряко засегнати или искат да действат.

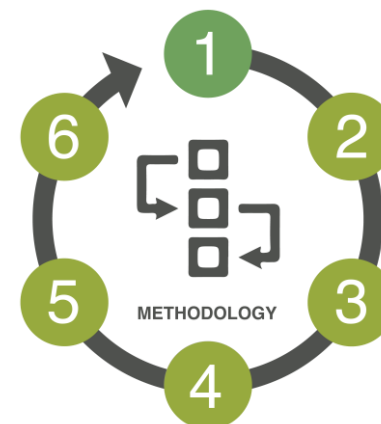
Чрез споделяне на знания, учене един от друг, подобряване на уменията и разширяване на общите познания, общностите за споделяне на практики, фокусирани върху климата, се считат за ефективни в разработването, разширяването и обмена на иновативни и творчески практики.

В този смисъл ООП може да бъде конкретен инструмент за въздействие върху политическите решения и финансирането, но също така и за изграждане на връзки и партньорства за проекти и инициативи.

КАК РАБОТИ

За да бъдат успешни, ООП трябва да са активни. В този смисъл един от ключовете към успеха се крие в създаването на подходяща и благоприятна среда, в която членовете да решават какво е важно, както и да могат да получат ценни знания и да се запознаят с практики, които смятат за необходими. В крайна сметка, успешната ООП е тази, в която знанието и сътрудничеството протичат ефективно, а резултатите са постигнати органично, а не са предварително предписани.

ООП могат да са под различна форма, като срещи лице в лице, групи в социалните медии, дискусии и диалози, сътрудничество по проекти, кампании за застъпничество, уебинари, групови дейности и др. Вместо да се фокусира

СЪВЕТИ

Съществуват няколко утвърдени форми на социални организации, които могат да играят централна роля в повишаването на степента на участие на заинтересованите страни в изпълнението на вашия план за адаптация: напр. общности за обмен на практики, „живи“ лаборатории, общности за иновации, обсерватории, партньорства с много заинтересовани страни и съюзи за обучение и действие.

РЕФЕРЕНЦИИ

[Наръчник за ООП на](#) Споделения Изследователски Център на ЕС.

Тук можете да прочетете конкретна статия за [ООП и изменението на климата](#).

конкретно върху дадена форма на комуникация, успешната ООП е тази, при която членовете ѝ изпитват силно чувство на приобщеност, уважение и доверие.

Време

Времето за изпълнение може да варира в широки граници - от минимум няколко седмици до няколко години. В идеалния случай общностите на практиката в крайна сметка се самоорганизират благодарение на доверието и ангажираността, породени от нейните членове.

Умения

Общностите, насочени към адаптация към климатичните промени, изискват предишен опит и познания в пресечната точка между науката за климата и политиката, ангажирането на гражданите и заинтересованите страни, фасилитирането и системното мислене.

Ресурси

Необходимите ресурси ще варират в зависимост от обхвата и размера на вашата общност. Необходимо е да се разпредели подходящ човешки и икономически ресурси, за да се осигури ежедневното функциониране и ръководство на общността.

ОЧАКВАНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ

- ★ Изграждане на общност и повишаване на ангажираността.
- ★ Сътрудничество между граждани и организации.
- ★ Споделяне на знания и напредък.
- ★ Създаването на споделена стойност и ориентацията към равнопоставеност водят до иновации, развитие и открития.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Обхват: ООП трябва да ангажира ефективно широка аудитория от заинтересовани страни. Не забравяйте да въведете комуникационна стратегия, за да намалите риска от ограничен обхват.

Разнообразие: важно е да се предприемат всички възможни стъпки за осигуряване на приобщаване при представянето на различни гледни точки и опит.

Устойчивост: ресурсите за функционирането на дадена ООП могат да бъдат временни или да бъдат изцяло или частично доброволни. За да се гарантира устойчивост, е важно още в началото да се помисли за финансирането и организационната устойчивост.

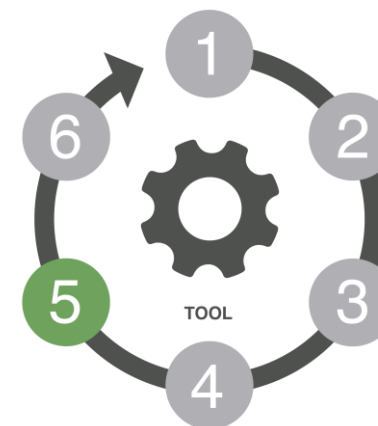
09 ИНСТРУМЕНТИ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОКОЛНА СРЕДА (ИПОС)

Инструментите на политиката в областта на околната среда (ИПОС) са стимули, разработени и прилагани с цел адаптиране на индивидуалните решения към колективно договорените цели. Традиционно ИПОС се класифицират между ценообразуване (напр. тарифи за водата), екологични данъци и такси, субсидии (за продукти и практики), търговия (напр. разрешително за водоземане, компенсаторни механизми, плащания за екологични услуги) и доброволни споразумения и схеми за управление на риска (застраховки или задължения). Те са прилагани в различни политики в областта на околната среда.

Схемите за търговия с емисии са разработени за целите на политиката за смекчаване на последиците от изменението на климата, а ИПОС се използват и за политиките за качеството на въздуха, адаптацията към изменението на климата и енергетиката. Прилагат се политически инструменти за подобряване на енергийната ефективност, данъци върху енергията и разпоредби за минимално ниво на енергийна ефективност и енергоспестяване.

КАК РАБОТИ

Начинът на работа на този инструмент зависи от това кой инструмент на ПОС е най-подходящ за разглеждания проблем или коя комбинация от инструменти на ПОС би била най-подходяща за постигане на търсените цели. Например най-често срещаните инструменти на ПОС във водния сектор са тарифите, данъците и таксите, но също така широко се прилагат субсидиите и кооперативните схеми.

РЕФЕРЕНЦИИ

Описание на [икономическите стимули за промяна на поведението](#) в Climate-ADAPT.

Финансиранят по FP7 проект [WEATHER](#) предоставя преглед на възможните стимули за адаптиране на транспорта и тяхното потенциално въздействие.

Преглед на икономическите инструменти, прилагани във водния сектор, и препратки към конкретни проучвания са предоставени от финансираната от ЕС проект [EPI-Water](#).

Участието на заинтересованите страни и на обществеността като цяло са решаващи елементи за повишаване на общото приемане на ИПОС. Значението на общественото участие може да бъде намалено в случаите, когато политика или конкретното решение, които ИПОС възнамерява да насърчи, вече е получило обществено (социално) признание.

Време

Разработването и прилагането на ИПОС може да отнеме от една до пет години. Обикновено инструментите на ПОС са дългосрочни мерки. Срокът на действие обаче често се определя от политическата рамка, действащото специфично законодателство и социалното приемане.

Умения

Опитът в областта на политическите, правните и икономическите аспекти е от ключово значение.

Ресурси

По отношение на разходите за ИПОС можем да разграничим преки разходи (напр. разходи за плащане на данък) и транзакционни разходи (напр. разходи за време и пари за достигане до пазара, намиране на купувач или продавач, водене на преговори и връщане). Транзакционните разходи могат да бъдат свързани и с необходимия допълнителен мониторинг.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Подобряване на съществуващата политическа рамка чрез стимулиране, а не чрез налагане на поведенчески промени, които могат да доведат до адаптиране. ИПОС могат да подсилат промени в поведението чрез стимули или ограничения, да променят условията, за да се даде възможност за икономически трансакции или да се намали рискът.
- ★ По-добро социално разпределение на тежестта за постигане на желаната цел. ИПОС могат да увеличат приходите и следователно могат да бъдат подходящи за финансиране на мерки за адаптация.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Организация, адекватна правна рамка за подкрепа. Потенциалните недостатъци могат да дойдат от гледна точка на справедливостта, тъй като те засягат социални групи и то не непременно по прогресивен начин.

Новият механизъм за разпределение може да повиши икономическата ефективност, но да наложи високи разходи за договаряне и прилагане, което потенциално прави по-простите механизми за разпределение по-предпочитани. Разходите за посредничество могат да бъдат високи, което ограничава ефективността на тези мерки.

10 ГРАЖДАНСКА НАУКА

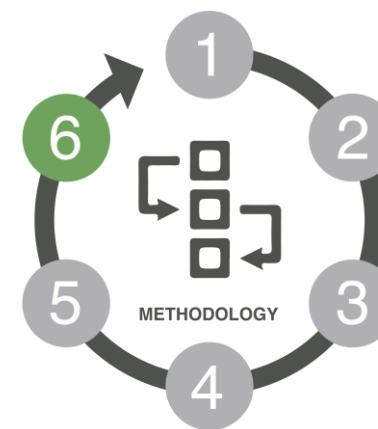
Гражданската наука е форма на научно изследване, която включва участието на хора без опит и образование в конкретната наука или учени-любители в събирането и анализа на данни. Това е начин за генериране на данни от и с участието на гражданите и за провеждане на тези изследвания по начин, основан на участието и сътрудничеството.

Като инструмент тя дава възможност на гражданите да участват активно в научните изследвания и може да включва използването на технологии и други ресурси, които да създадат възможности за гражданите. Това може да включва предоставяне на инструменти за събиране на данни (напр. приложения, сензори), онлайн ресурси и обучение или достъп до научно оборудване или бази данни.

КАК РАБОТИ

Като методология гражданската наука включва структуриран подход за ангажиране на гражданите в научни изследвания, често чрез партньорства за сътрудничество между учени и обществеността. Тя включва използването на стандартизирани протоколи за събиране на данни, контрол на качеството и анализ, както и възможности за участие на гражданите в процеса на вземане на решения и обсъждане на резултатите.

За да работи този инструмент, първо трябва да откриете и разширите обхвата на проект и екип или групата участници, които се интересуват от участие в гражданската наука. След това може да ви се наложи да обучите участниците си. Например, на участниците често се предоставя обучение за това как да събират и записват данни и може да получат инструкции как да използват специализирано оборудване или конкретен софтуер. Според целите, задачите и инструкциите на

СЪВЕТИ

Научните проекти на гражданите често включват информационни дейности и комуникация с обществеността, включително споделяне на резултатите

РЕФЕРЕНЦИИ

[Ролята на гражданската наука в Европейската зелена сделка](#)

"[Ръководството за гражданска наука](#)" (Tweddle et al. 2012 г.) включва повече подробности за ресурсите, необходими за създаването и провеждането на граждански научен проект.

вашия проект, ще реализирате и събиране на данни, понякога чрез онлайн платформи или мобилни приложения. Тези данни се анализират или от самите участници, или от професионални учени, а след това получените резултати могат да бъдат публикувани и/или използвани за вземане на решения за политики.

Време

Времето за изпълнение на всеки граждански научен проект може да варира в зависимост от обхвата, сложността и наличните ресурси. Изпълнението на някои граждански научни проекти може да отнеме няколко месеца, а на други - години.

Умения

Гражданската наука може да бъде отворена за всеки, независимо от неговия произход или степен на образование. Въпреки това тя често изисква обучение и постоянна подкрепа. Освен това е важно участниците да имат достъп до необходимите инструменти или технологии за събиране и подаване на данни.

Ресурси

За ефективното провеждане на вашата инициатива ще са необходими различни ресурси, като например: уебсайт, онлайн база данни и съществуващи технологии, подкрепа, указания или специализирано измервателно оборудване. Сътрудничеството с доставчици на технологии или използването на безплатен софтуер може да направи разходите по-приемливи.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ★ Генериране на изследователски данни, които могат да се използват от учените за техните изследвания.
- ★ Научни изследвания с участието на граждани.
- ★ Подобен мониторинг на променливите на околната среда.
- ★ Повишаване на научната грамотност и ангажираността на обществеността.

ПОТЕНЦИАЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ И ПРЕЧКИ

Важно е желанието за учене и следване на инструкциите, както и интересът към конкретната тема, която се изучава.

Привличането на учени-граждани трябва да бъде придружено от внимателно планирана програма за обучение.

Други потенциални бариери са достъпът до технологии, липсата на експертен опит, необходимото време, нуждите от финансиране и културните бариери.

Референции

[1] Massimo Cattino и Diana Reckien (2021). Води ли участието на обществеността до по-амбициозно и трансформиращо местно планиране в областта на изменението на климата? *Current Opinion in Environmental Sustainability*: том 52. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2021.08.004>

[2] Програма на ООН за развитие (2022 г.). Кратка информация за политиката: Мониторинг на адаптацията и значението на програмата "Глазгоу Шарм ел Шейх" за изграждането на национални системи. [Достъпно онлайн](#) [последен достъп - юни 2023 г.].

Проучване за обратна връзка

Това ръководство е „жив“ документ. Ние сме силно заинтересовани да получим обратна връзка от читателите, за да подобрим документа и да го направим максимално полезен за регионите и местните общности. Можете да ни помогнете, като отговорите на тази кратка [анкета за обратна връзка](#).

Funded by
the European Union

Отказ от отговорност

Всяко разпространение на резултатите отразява единствено мнението на авторите и Европейската комисия не носи отговорност за използването на съдържанието в него информация.

Признанието за по-рано публикувани материали и за работата на други автори е направено чрез подходящо цитиране, позоваване или и двете.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочва източникът и не се изопачава първоначалният смисъл или послание на документа.

Европейската комисия не носи отговорност за каквито и да било последици, произтичащи от повторната употреба. Политиката за повторна употреба на документите на Европейската комисия се прилага с Решение 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39). Всички изображения © Европейски съюз, освен ако не е посочено друго. Източници на изображения: © goodluz, # 25227000, 2021 г. Source: Stock.Adobe.com.

Икони © Flaticon - всички права запазени.